

Letsel door geweld

Cijfers LIS 2015

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Letsel door geweld

Cijfers LIS 2015

rapport

Rapport: 673

Projectnummer: 20.0012/002\003

Christine Stam

Uitgegeven door

VeiligheidNL

Postbus 75169

1070 AD Amsterdam

www.veiligheid.nl

juni 2017

Inhoudsopgave

Hoofdstuk		Pagina
	Samenvatting	5
1	Overzicht van de problematiek	6
2	SEH-bezoeken	7
2.1	Leeftijd en geslacht	7
2.2	Toedracht	9
2.2.1	Geweldsmechanisme	9
2.2.2	Relatie slachtoffer-dader en locatie	10
2.3	Letsel	10
3	Ziekenhuisopnamen	11
3.1	Leeftijd en geslacht	11
3.2	Toedracht	12
3.3	Letsel	13
4	Overige letselgegevens: Overledenen	14
5	Verantwoording	16
5.1	Algemeen	16
5.2	Databestanden	16
	Bijlage	17

Samenvatting

Zowel het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel door geweld als het aantal ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek en het aantal overledenen hebben zich de laatste jaren gunstig ontwikkeld. Naar leeftijd bekeken, is de ontwikkeling in de tijd voor de oudste leeftijdsgroepen (vanaf 55 jaar) in grote lijnen het minst gunstig maar het aantal slachtoffers is daarbinnen nog relatief laag.

In 2015 vonden 17.700 SEH-bezoeken plaats in verband met letsel door geweld. In 2.700 gevallen werd het slachtoffer na behandeling op de SEH-afdeling opgenomen in het ziekenhuis. Ruim honderd ingezetenen van Nederland overleden in 2015 aan de gevolgen van geweld.

Vooraf (jonge) mannen waren slachtoffer van geweld. In de meeste gevallen was er sprake van letsel door het gebruik van lichaamskracht. Bij geweld met dodelijke afloop was daarentegen vaak sprake van gebruik van een vuurwapen of een steek/snijwapen.

Een opvallend verschil tussen mannen en vrouwen is dat er bij vrouwen veel vaker sprake was van geweld door bekenden dan bij mannen. Daarnaast vond bij vrouwen vaker dan bij mannen de geweldpleging in/om huis plaats.

1

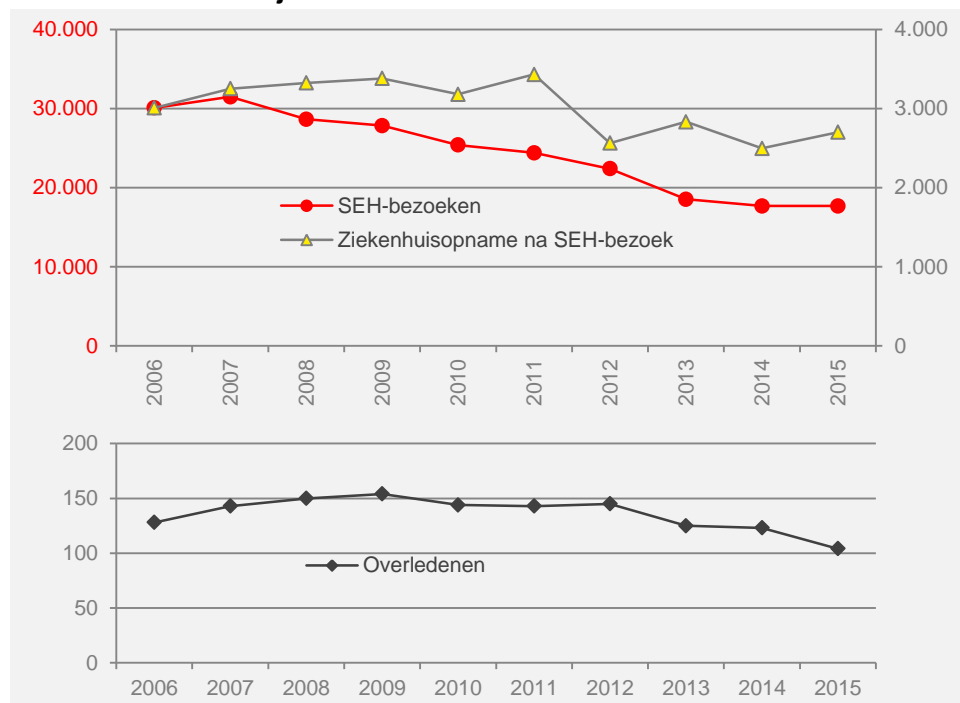
Overzicht van de problematiek

In 2015 vonden in Nederland naar schatting 17.700 bezoeken aan een Spoedeisende Hulp (SEH) afdeling plaats voor de behandeling van letsel door geweldpleging wat overeenkomt met 100 SEH-bezoeken per 100 000 inwoners. In 2.700 gevallen was het letsel zo ernstig dat het slachtoffer vervolgens werd opgenomen in het ziekenhuis (16 per 100.000 inwoners). In 2015 overleden ruim honderd ingezetenen van Nederland door geweldpleging (104).

Het aantal SEH-bezoeken is fors gedaald in de afgelopen jaren (2006-2015) (figuur 1). Het aantal ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek en het aantal overledenen door geweld steeg vanaf 2006 aanvankelijk om vervolgens ook te dalen tot iets onder het niveau van 2006.

De manier waarop patiënten naar de SEH-afdeling worden verwezen heeft grote invloed op het jaarlijks aantal SEH-bezoeken van letsel. Patiënten die zonder verwijzing van de huisarts op de SEH-afdeling terecht komen, behoren steeds meer tot het verleden. Deze zogenaamde zelfverwijzers worden meestal terugverwezen naar hun huisarts of behandeld op de bij de SEH-afdeling in pandige huisartsenpost (HAP). Uit een Nederlands onderzoek blijkt dat veel patiënten met lichte verwondingen door deze ontwikkeling de SEH-afdeling niet meer bereiken (Thijssen, 2013). (Een deel van) de daling van het aantal SEH-bezoeken zal het gevolg zijn van bovenstaande ontwikkeling. Het verloop in de tijd van het aantal ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek is daarom een betere indicator voor de trend.

Figuur 1 Letsel door geweld; Aantal SEH-bezoeken, ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek en overledenen naar jaar

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2015, VeiligheidNL; Doodsoorzakenstatistiek-Statistiek niet natuurlijke doden 2006-2015 (microbestand), Centraal Bureau voor de Statistiek

2

SEH-bezoeken

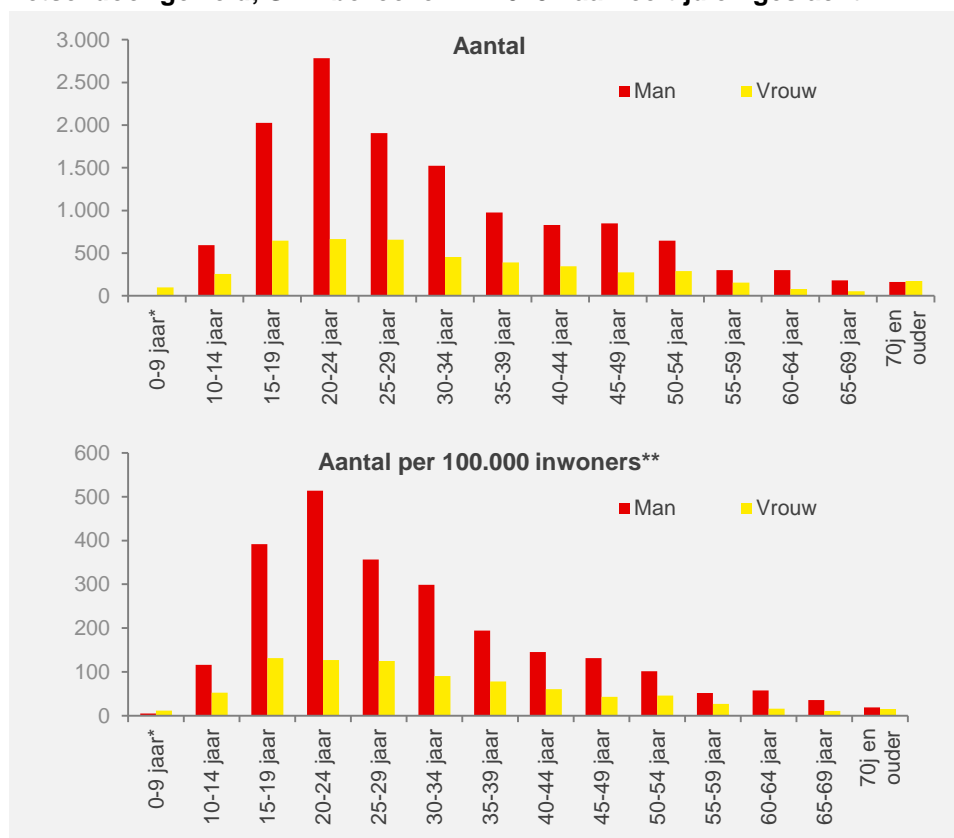
2.1

Leeftijd en geslacht

Bij drie op de vier SEH-bezoeken in verband met letsel door geweld in 2015 was het slachtoffer een man (74%, 13.100), in een kwart van de gevallen een vrouw (26%, 4.600) (bijlage tabel 1). Jongemannen in van leeftijd van 20 tot en met 24 jaar vormden de grootste groep, gevolgd door mannen in de leeftijdsgroepen 15-19 jaar en 25-29 jaar (figuur 2, bijlage tabel 1). Onder vrouwen waren deze drie leeftijdsgroepen ook het grootst maar hun aantal was aanzienlijk lager.

Kijken we naar het aantal SEH-bezoeken per 100.000 inwoners, dan blijft het beeld in grote lijnen hetzelfde. Kortom (jonge) mannen liepen de grootste kans slachtoffer te worden van geweld met letsel dat op een SEH-afdeling moest worden behandeld.

Figuur 2 Letsel door geweld; SEH-bezoeken in 2015 naar leeftijd en geslacht

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2015-2016, Centraal Bureau voor de Statistiek

*Aantal cases 'Vrouwen 0-9 jaar' te klein voor betrouwbare schatting

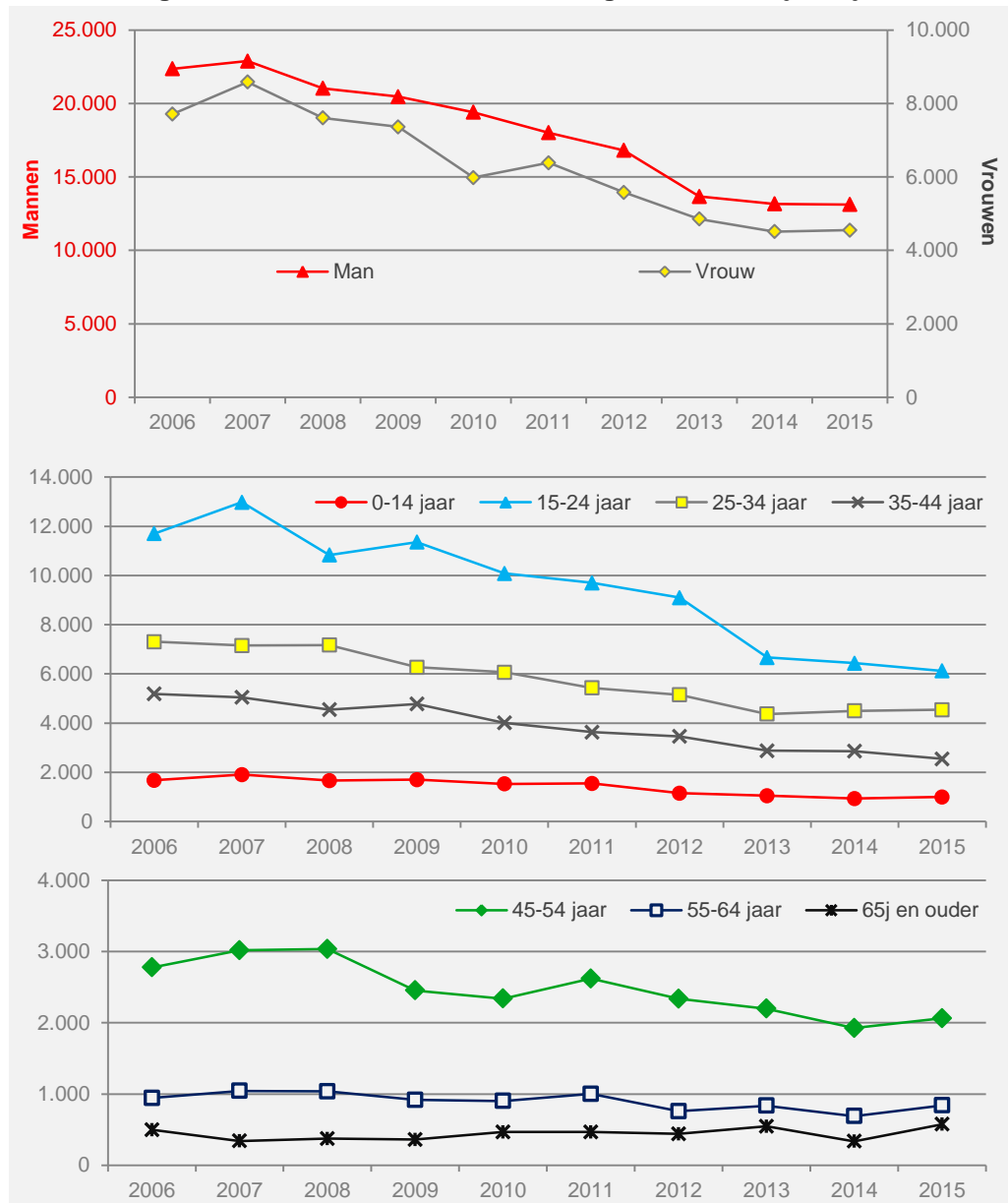
**Aantal per 100.000 inwoners van betreffende leeftijd en geslacht

Zowel bij mannen als bij vrouwen en in (vrijwel) alle leeftijdsgroepen is het aantal SEH-bezoeken de afgelopen tien jaar flink gedaald (figuur 3). Door het dalende effect als gevolg van de opkomst van de huisartsenposten (zie 1.1), is het vooral zinvol om te kijken naar verschillen tussen groepen.

De daling is bij mannen in absolute zin groter dan bij vrouwen maar in beide gevallen is sprake van bijna een halving van het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel door geweld.

Een vergelijking van de leeftijdsgroepen laat zien dat in de periode 2006-2015 bij jongeren in de leeftijd van 15 tot en met 24 jaar de daling in absolute zin het grootste was. In relatieve zin is de daling in deze leeftijdsgroep en in de leeftijdsgroepen 0-14 jaar en 35-44 jaar in dezelfde orde van grootte, te weten ongeveer een halvering van het aantal SEH-bezoeken. Bij de leeftijdsgroep 55-64 jaar is de daling aanzienlijk minder groot en bij de 65-plussers is het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel door geweld in de periode 2006-2015 vrijwel gelijk gebleven. Echter het aantal SEH-bezoeken is (nog steeds laag) bij de oudste leeftijdsgroepen.

Figuur 3 Letsel door geweld; Aantal SEH-bezoeken naar geslacht, leeftijd en jaar

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2015, VeiligheidNL

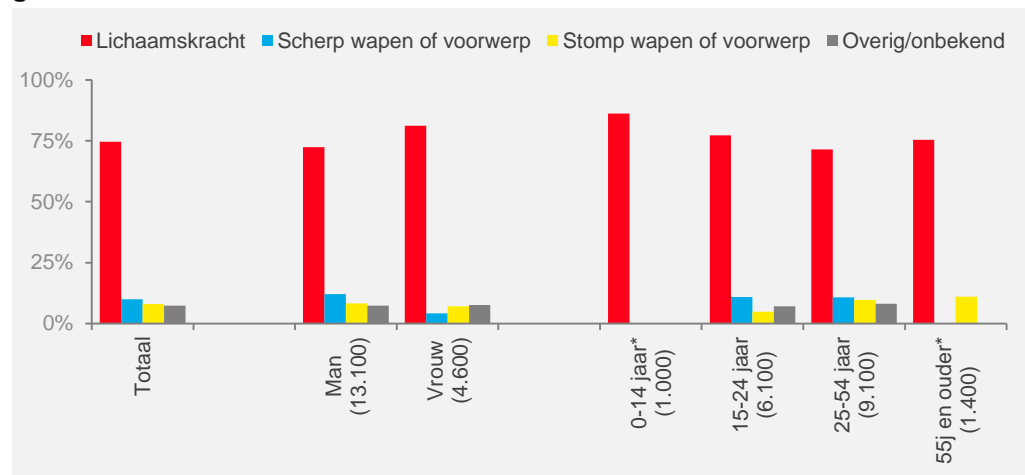

2.2 Toedracht

2.2.1 Geweldsmechanisme

In verreweg de meeste gevallen was er sprake van geweld door middel van lichaamskracht (figuur 4, bijlage tabel 2-3). Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen en voor alle vier de leeftijdsgroepen. Wat betreft de overige geweldplegingen zijn er enkele (kleine) verschillen tussen de groepen. Meest opvallend is dat bij de mannen letsel door een scherp voorwerp op de tweede plaats kwam en bij vrouwen letsel door een stomp voorwerp. Daarnaast was bij de vrouwen die in verband met letsel door geweld op de SEH-afdeling kwamen, in vier procent van de gevallen sprake van seksueel geweld. Bij mannen was dat minder dan één procent.

Figuur 4 Letsel door geweld; SEH-bezoeken in 2015 naar leeftijd, geslacht en geweldsmechanisme

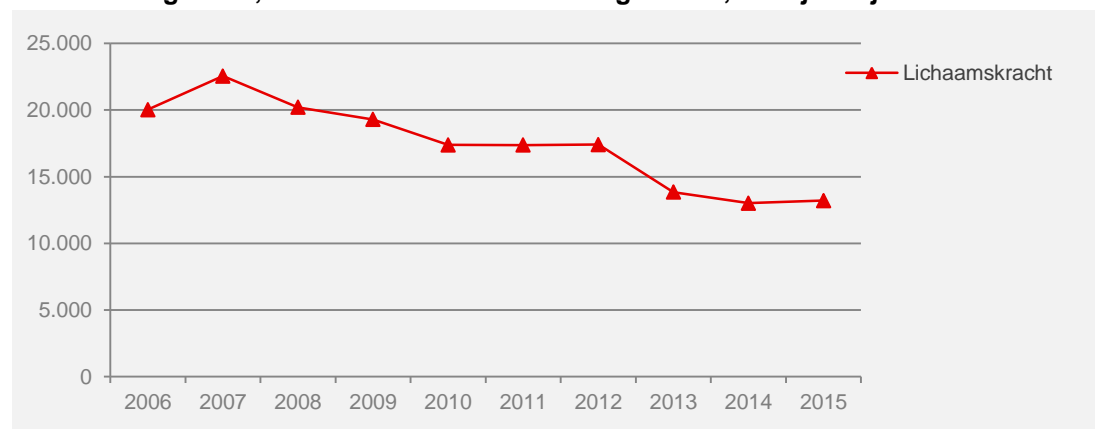

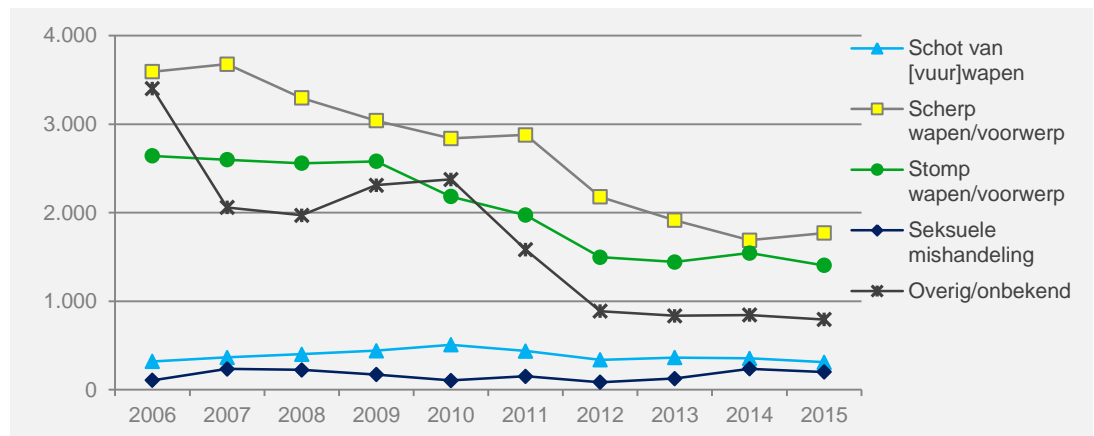
Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2015, VeiligheidNL

*Ontbrekende informatie betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting van percentage

Het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel door lichaamskracht of een scherp of stomp wapen is fors gedaald in de periode 2006-2015 (figuur 5). De ontwikkeling van het aantal SEH-bezoeken in verband met letsel door een schot van een (vuur)wapen en in verband met seksuele geweldpleging is minder gunstig. Hun aantal is echter nog steeds laag.

Figuur 5 Letsel door geweld; Aantal SEH-bezoeken naar geslacht, leeftijd en jaar

Bron: Letsel Informatie Systeem 2006-2015, VeiligheidNL

2.2.2

Relatie slachtoffer-dader en locatie

Overall vond in 2015 het geweld, zover bekend, vaker plaats door een bekende (30%, 5.300) dan door een onbekende (21%, 3.700) en het vaakst op straat (20%, 3.600) of in/om huis (15%, 2.700) (bijlage tabel 4-7).

Het verschil tussen mannen en vrouwen is echter groot er gekeken wordt naar de relatie tussen het slachtoffer en de dader en naar de locatie waar het geweld gepleegd is. Opvallend is dat vrouwen veel vaker dan mannen slachtoffer zijn van geweldpleging door een bekende (61%), vaak een (ex)partner, dan mannen (19%) en dat de geweldpleging vaker dan bij mannen in of om huis plaats vond (34% versus 9%). Ook bij de jongste (0-14 jaar; 50%) en oudste leeftijdsgroep (55 jaar en ouder; 46%) is het aandeel geweldplegingen door een bekende relatief groot. Wat betreft de locatie van de geweldpleging komt bij de jongste groep het aandeel geweldplegingen op school (33%) naar voren en bij de leeftijdsgroepen 15-24 jaar (14%) en 25-54 jaar (9%) was het aandeel geweldpleging in een horecagelegenheid relatief groot

Het aandeel gevallen waarbij geen informatie geregistreerd is over de relatie slachtoffer-dader en/of over de locatie van de geweldpleging is groot, namelijk respectievelijk 49 procent en 38 procent, waardoor de bovenstaande gegevens met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden.

2.3

Letsel

De geweldpleging leidde in 2015 het vaakst tot oppervlakkig letsel (28%, 5.000) of een fractuur (23%, 4.200) (bijlage tabel 8). Bijna de helft van de letsels vond zich in de hoofd/hals/nek-regio (46%, 8.200), vaak oppervlakkig letsel aan het hoofd of licht hersenletsel, maar naar schatting driehonderd slachtoffer werden op de SEH-afdeling behandeld in verband met ernstig schedel/hersenletsel (bijlage tabel 9). Een kwart van de slachtoffers had letsel aan de bovenste extremiteiten (28%, 4.900), vooral letsel aan hand of vinger. De top 5 is als volgt:

1. Oppervlakkig letsel hoofd/kneuzing (13%, 2.200)
2. Trauma capitis/licht hersenletsel (12%, 2.100)
3. Open wond hoofd (10%, 1.800)
4. Fractuur hand/vinger (9%, 1.700)
5. Fractuur aangezicht (4%, 700)
Fractuur neus (4%, 700)
Oppervlakkig letsel/kneuzing hand/vinger (4%, 700)

Vijftien procent van de slachtoffers had letsel waarvoor, na behandeling op de SEH-afdeling een ziekenhuisopname (2.700) nodig was.

3

Ziekenhuisopnamen

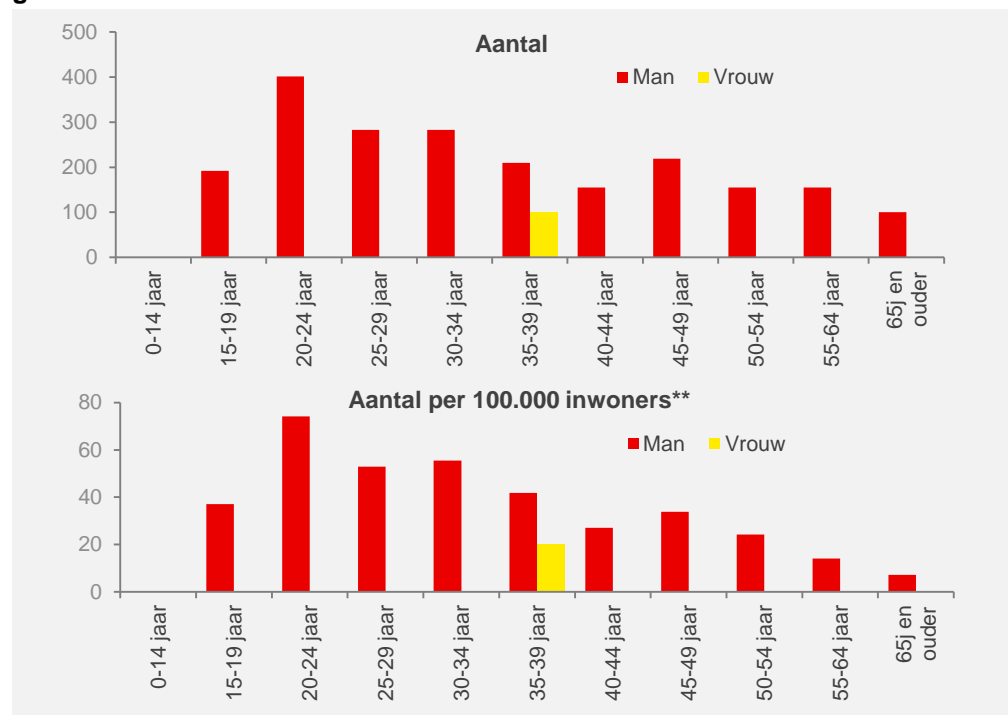
3.1

Leeftijd en geslacht

Bij vier op de vijf ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek in 2015 was het slachtoffer een man (81%, 2.200) en één op vijf gevallen een vrouw (19%, 500) (bijlage tabel 10). Het aantal opnamen en het opnamepercentage namen ruwweg af met het toenemen van de leeftijd (figuur 6-7, bijlage tabel 10). Jongvolwassenen (20-24 jaar) vormden de grootste groep.

De oververtegenwoordiging van de mannen is bij de opnamen na SEH-bezoek groter dan bij het totaal van de SEH-bezoeken. Dit betekent dat de mannen (opnamepercentage 17%) relatief vaker dan vrouwen (opnamepercentage 11%) letsel hadden waarvoor een ziekenhuisopname nodig was. Het opnamepercentage is bij slachtoffers vanaf 55 jaar hoog. Dit kan betekenen dat als een 55-plusser op de SEH-afdeling komt met letsel door geweld, het letsel relatief vaak ernstig was. Ook kan het zijn de hogere leeftijd een rol speelt bij de beslissing het slachtoffer op te nemen in het ziekenhuis.

Figuur 6 Letsel door geweld; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek in 2015 naar leeftijd en geslacht*

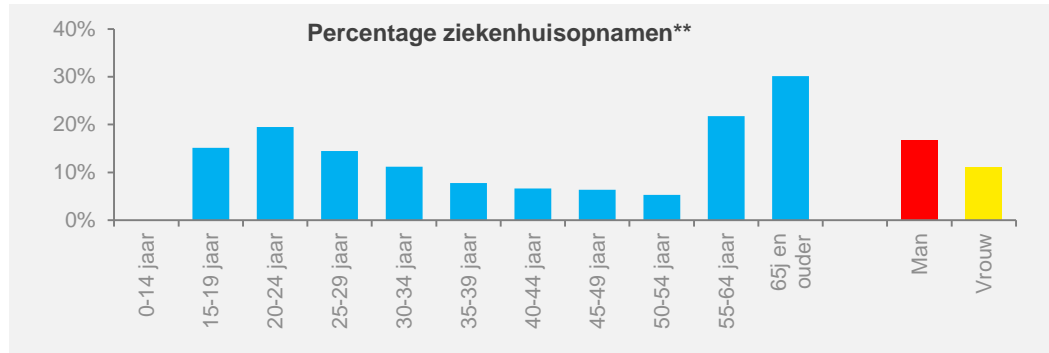

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2015-2016

*Mannen 0-14 jaar en alle leeftijdscategorieën vrouwen m.u.v. 35-39 jaar aantal cases te klein voor betrouwbare schatting

**Aantal per 100.000 inwoners van betreffende leeftijd en geslacht

Figuur 7 Letsel door geweld; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek in 2015 naar leeftijd en geslacht*

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

*0-14 jaar aantal cases te klein voor betrouwbare schatting

**Percentage van totaal SEH-bezoek in betreffende leeftijdsgroep of geslacht

3.2

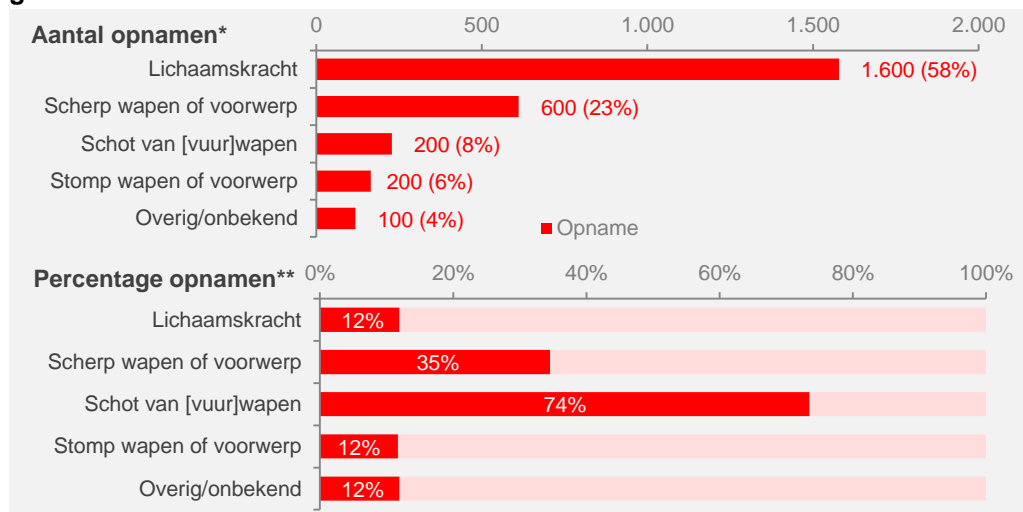
Toedracht

Geweldsmechanisme

Figuur 8 laat zien dat verreweg de meeste ziekenhuisopnamen plaatsvonden in verband met geweld door middel van lichaamskracht (58%, 1.600) (bijlage tabel 11-12) met op de tweede plaats letsel door een scherp wapen of voorwerp (23%, 600). Dit komt niet doordat lichaamskracht relatief vaak tot ernstig letsel leidde. Geweld door lichaamskracht kwam echter veel vaker voor als oorzaak van letsel dat op een SEH-afdeling moest worden behandeld dan andere vormen van geweld waardoor het opnamepercentage van twaalf procent tot een groot absoluut aantal opnamen leidde. In figuur 8 is te zien dat letsel door een schot van een (vuur)wapen in drie kwart van de gevallen leidde tot een opname. Kortom letsel door een schot van een (vuur)wapen is, als het voorkomt, relatief vaak ernstig.

Net als bij de SEH-bezoeken was ook bij de ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek het aandeel slachtoffers met letsel door lichaamskracht zowel bij mannen als bij vrouwen en in alle leeftijdsgroepen het grootst. Anders dan bij SEH-bezoeken kwam bij de ziekenhuisopnamen, zover we daar een uitspraak over konden doen, slachtoffer met letsel door een scherp wapen of voorwerp in alle groepen op de tweede plaats.

Figuur 8 Letsel door geweld; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek in 2015 naar geweldsmechanisme

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

*Aantal opnamen (percentage van totaal aantal opnamen na SEH-bezoek i.v.m. geweld)

**Percentage van totaal SEH-bezoek i.v.m. betreffende geweldsmechanisme

Relatie slachtoffer-dader en locatie

De meeste ziekenhuisopnamen vonden plaats na geweldpleging door een bekende (26%, 700) en wat betreft locatie na geweldpleging op straat (25%, 700) (bijlage tabel 13-16). In relatieve zin leidde daarbinnen geweldpleging door buren/buurtgenoten en geweldpleging in huis het vaakst tot een opname na behandeling op de SEH-afdeling. Door het grote aantal gevallen waarbij de relatie slachtoffer-dader en/of de locatie van de geweldpleging niet bekend is, is het niet zinvol verdere uitspraken te doen.

3.3**Letsel**

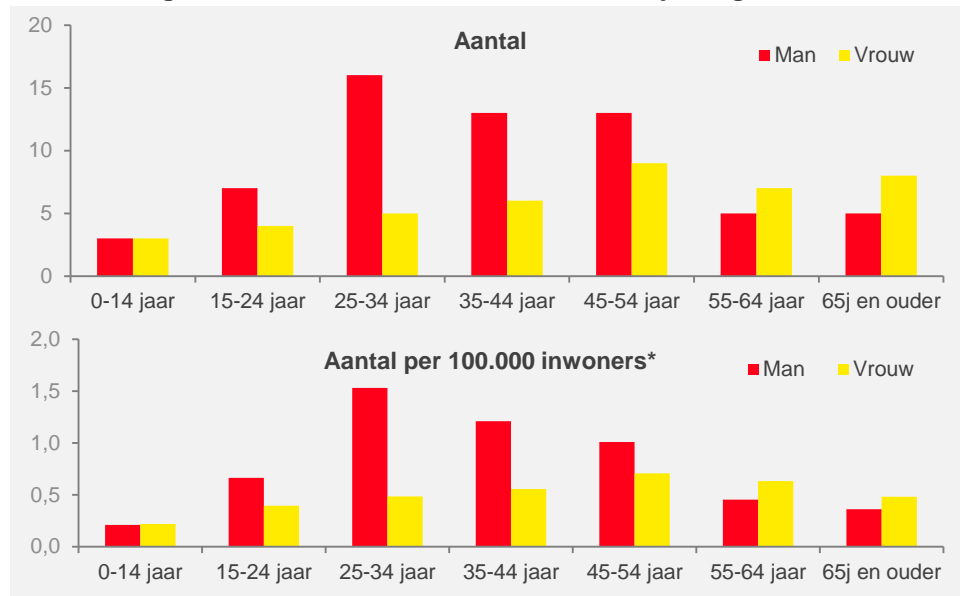
De meeste ziekenhuisopnamen vonden plaats voor open wonden (25%, 700), licht hersenletsel (21%, 600) en fracturen (19%, 500) (bijlage tabel 17-18). Relatief gezien leidde orgaanletsel en ernstig schedel-/hersenletsel tot de meeste opnamen. Namelijk 90 procent van de slachtoffers die in 2015 op de SEH-afdeling kwamen met orgaanletsel door geweld respectievelijk 74 procent van de slachtoffers van geweld met ernstig schedel-/hersenletsel werden na behandeling op de SEH-afdeling vervolgens opgenomen in het ziekenhuis.

4

Overige letselgegevens: Overledenen

In 2015 overleden 104 ingezetenen van Nederland aan de gevolgen van geweld, 62 mannen en 42 vrouwen verspreid over alle leeftijdsgroepen (figuur 9, bijlage tabel 19). Combinatie van leeftijd en geslacht laat zien dat in 2015 jonge mannen in de leeftijd van 25 tot en met 29 jaar de grootste groep slachtoffers vormden met 13 overledenen.

Figuur 9 Letsel door geweld; Overledenen in 2015 naar leeftijd en geslacht

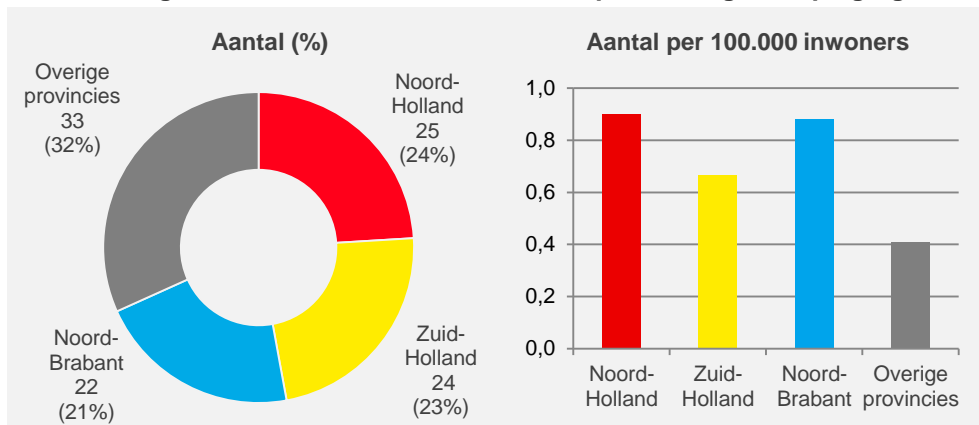
Bron: Doodsoorzakenstatistiek, Centraal Bureau voor de Statistiek (microdata), Statline 4 april 2017: http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=7052_95&D1=89&D2=a&D3=a&D4=l&HDR=G3,G1&STB=T,G2&VW=T

*Aantal per 100.000 inwoners van betreffende leeftijd en geslacht

De meeste doden vielen door gebruik van een vuurwapen (30%, 31) of een steekwapen (28%, 29) en vaak in of om de eigen woning (44%, 46) (bijlage tabel 20). Gegevens over de relatie tussen slachtoffer en dader en het motief ontbreken vaak. Zover dat wel bekend is, was er het vaakst sprake van een geweld tussen (ex)partners (bijlage tabel 20).

De meeste gevallen van geweld met dodelijke afloop vonden plaats in Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant (figuur 10, bijlage tabel 21), de provincies met de meeste inwoners. Ook als er rekening wordt gehouden met het aantal inwoners (aantal overledenen per 100.000 inwoners) scoren de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant hoog ten opzichte van de overige provincies als totaal. De aantallen overledenen door geweld (per 100.000 inwoners) voor de afzonderlijke overige provincies konden in het kader van deze rapportage niet berekend worden.

Figuur 10 Letsel door geweld; Overledenen in 2015 naar provincie geweldpleging

Bron: Doodsoorzakenstatistiek-Statistiek niet natuurlijke doden 2015, Centraal Bureau voor de Statistiek (microdata)

5

Verantwoording

5.1

Algemeen

De gepresenteerde gegevens betreffen jaarlijkse aantallen en percentages over 2015 tenzij anders vermeld. Door afronding kan het voorkomen dat het totaal in een tabel afwijkt van de som van de afzonderlijke aantallen. De gegevens zijn gebaseerd op inclusief-cijfers, dat wil zeggen dat voor de gegevens over ziekenhuisopnamen geldt dat daarbij ook slachtoffers worden meegeteld die na ziekenhuisopname zijn overleden en dat voor SEH-bezoeken geldt dat daarbij ook slachtoffers worden meegeteld die na behandeling op een SEH-afdeling opgenomen zijn in het ziekenhuis of zijn overleden. Op deze wijze geven we een zo goed mogelijk beeld van de medische consumptie. De cijfers kunnen echter niet bij elkaar worden opgeteld om tot een totaal aantal te komen.

5.2

Databestanden

Voor deze factsheet is gebruikgemaakt van gegevens uit het Letsel Informatie Systeem (LIS) van VeiligheidNL, de Doodsoorzakenstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) via Statline en een microbestand (via remote access bij het CBS) van een combinatie van Doodsoorzakenstatistiek en Statistiek niet natuurlijke doden.

In het Letsel Informatie Systeem van VeiligheidNL staan slachtoffers geregistreerd die na een ongeval, geweld of in verband met zelf toegebracht letsel zijn behandeld op een Spoedeisende Hulp (SEH) afdeling van een selectie van ziekenhuizen in Nederland. Deze ziekenhuizen vormen een representatieve steekproef van ziekenhuizen in Nederland met een continu bezette SEH-afdeling. Dit maakt een schatting van cijfers op nationaal niveau mogelijk. Eén persoon kan meerdere keren de SEH-afdeling bezoeken, al dan niet voor hetzelfde letsel, en telt dan meerdere keren mee in de cijfers.

De Doodsoorzakenstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bevat gegevens over alle overledenen die in Nederland woonachtig waren op het moment van overlijden. De Doodsoorzakenstatistiek is gebaseerd op de doodsoorzakenverklaring die door een arts wordt afgegeven. De primaire doodsoorzaak wordt gecodeerd met behulp van de codes van de ICD10 (International Classification of Diseases, 10th revision).

De Statistiek niet-natuurlijke dood (NND) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) bevat informatie over alle overledenen door een niet-natuurlijke dood die in Nederland ongeacht of zij wel of niet inwoner van Nederland waren. Informatie over inwoners van Nederland die in het buitenland zijn overleden is slechts incidenteel beschikbaar. De informatie in de Statistiek niet-natuurlijk dood is gebaseerd op de doodsoorzakenverklaring die door een arts wordt afgegeven en op dossiers van rechtbanken. Voor informatie over verkeersdoden wordt tevens gebruik gemaakt van de verkeersongevallenregistratie van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, voor informatie over arbeidsdoden van de bedrijfsongevallenregistratie van de Arbeidsinspectie en voor informatie over zelfdoding wordt tevens gebruik gemaakt van politiedossiers.

Voor meer informatie over gegevensbronnen, zie www.veiligheid.nl, www.cbs.nl en www.statline.nl.

Bijlage Cijfers bij tekst en figuren

SEH-bezoek

Tabel 1 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken naar leeftijd en geslacht¹

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	%	Aantal per 100.000 ²	Aantal	%	Aantal per 100.000 ²	Aantal	%	Aantal per 100.000 ²
0-9 jaar				100	2	11	100	<1	8
10-14 jaar	600	5	120	300	6	52	800	5	85
15-19 jaar	2.000	15	390	600	14	130	2.700	15	260
20-24 jaar	2.800	21	510	700	15	130	3.400	20	320
25-29 jaar	1.900	15	360	700	14	120	2.600	14	240
30-34 jaar	1.500	12	300	500	10	90	2.000	11	190
35-39 jaar	1.000	7	190	400	9	78	1.400	8	140
40-44 jaar	800	6	150	300	8	60	1.200	7	100
45-49 jaar	800	6	130	300	6	43	1.100	6	87
50-54 jaar	600	5	100	300	6	46	900	5	74
55-59 jaar	300	2	52	200	3	27	500	3	39
60-64 jaar	300	2	57				400	2	36
65-69 jaar	200	1	36				200	1	23
70 jaar en ouder	200	1	19	200	4	15	300	2	17
Totaal	13.100	100	160	4.600	100	53	17.700	100	100
		74			26				100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2015-2016, Centraal Bureau voor de Statistiek

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Aantal per 100.000 inwoners van de betreffende leeftijd en/of geslacht

Tabel 2 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken letselmechanisme en geslacht¹

	Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Lichaamskracht	9.500	72	3.700	81	13.200	75
Scherp wapen of voorwerp	1.600	12	200	4	1.800	10
Stomp wapen of voorwerp	1.100	8	300	7	1.400	8
Schot van [vuur]wapen	300	2			300	2
Seksuele mishandeling			200	4	200	1
Overig/onbekend	600	5	100	3	800	4
Totaal	13.100	100	4.600	100	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 3 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken letselmechanisme en leeftijd¹

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Lichaamskracht	900	86	4.700	77	6.500	71	1.100	75	13.200	75
Scherp wapen of voorwerp			700	11	1.000	11			1.800	10
Stomp wapen of voorwerp			300	5	900	10	200	11	1.400	8
Schot van [vuur]wapen			100	2	200	2			300	2
Seksuele mishandeling			100	2					200	1
Overig/onbekend			200	3	500	5			800	4
Totaal	1.000	100	6.100	100	9.100	100	1.400	100	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 4 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken naar relatie slachtoffer-dader en geslacht¹

	Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Bekende</i>	2.500	19	2.800	61	5.300	30
Partner	100	1	900	19	1.000	6
Ex-partner			600	13	600	4
Buren / buurtgenoten	400	3	200	5	600	3
Kind-ouder	200	1	200	4	400	2
Klasgenoot	200	2	100	2	300	2
Andere relatie	500	4	400	8	800	5
Andere bekende	1.100	9	400	9	1.600	9
<i>Een onbekende</i>	2.600	20	500	11	3.100	17
<i>Politie - Burger</i>	600	4		2	700	4
<i>Onbekend</i>	7.400	57	1.200	26	8.600	49
Totaal	13.100	100	4.600	100	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 5 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken naar relatie slachtoffer-dader en leeftijd¹

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Bekende</i>	500	50	1.400	23	2.800	30	700	46	5.300	30
Partner			100	2	800	9			1.000	6
Ex-partner			100	2	400	5			600	4
Buren / buurtgenoten			200	3	300	3	100	9	600	3
Kind-ouder					100	1	100	8	400	2
Klasgenoot	200	25							300	2
Andere relatie	100	15	300	4	300	3	100	8	800	5
Andere bekende			500	8	800	9	200	13	1.600	9
<i>Een onbekende</i>			1.300	21	1.500	16	300	21	3.100	17
<i>Politie - Burger</i>			200	3	400	5			700	4
<i>Onbekend</i>	400	43	3.300	53	4.500	49	400	32	8.600	49
Totaal	1.000	100	6.100	100	9.100	100	1.400	100	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 6 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken naar locatie van de geweldpleging en geslacht¹

	Man		Vrouw		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Straat, rijweg, trottoir	3.000	23	600	13	3.600	20
In en om woonhuis	1.200	9	1.500	34	2.700	15
<i>In woonhuis</i>	900	7	1.400	30	2.300	13
<i>Om woonhuis</i>	300	2	100	3	400	2
Horecagegelegenheden	1.600	12	200	5	1.800	10
Instelling waar personen verblijven	600	5	200	4	800	5
Instellingen en openbare ruimte	500	4	100	2	600	3
Scholen en dagverblijven	400	3	100	3	500	3
Handel, dienstverlening	400	3			400	2
Natuurgebied	200	1			200	1
Sportlocatie	100	<1			200	<1
Speelgelegenheden ²					100	<1
Overig/onbekend	5.200	40	1.600	35	6.800	38
Totaal	13.100	100	4.600	100	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Speelgelegenheden, attractie-, bungalowparken

Tabel 7 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken naar locatie van de geweldpleging en leeftijd¹

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Straat, rijweg, trottoir	100	10	1.400	22	1.800	20	300	20	3.600	20
In en om woonhuis	100	12	500	9	1.800	19	300	21	2.700	15
<i>In woonhuis</i>			400	7	1.500	17	200	17	2.300	13
<i>Om woonhuis</i>			100	2	200	2			400	2
Horecagegelegenheden			800	14	900	9			1.800	10
Instelling waar personen verblijven			300	5	400	4	100	10	800	5
Instellingen en openbare ruimte			200	3	300	3			600	3
Scholen en dagverblijven	300	33	200	3					500	3
Handel, dienstverlening			100	2	300	3			400	2
Natuurgebied					100	1			200	1
Sportlocatie									200	<1
Speelgelegenheden ²									100	<1
Overig/onbekend	300	29	2.500	41	3.500	39	500	34	6.800	38
Totaal	1.000	100	6.100	100	9.100	100	1.400	100	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Speelgelegenheden, attractie-, bungalowparken

Tabel 8 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken naar type letsel

	Aantal	%
Oppervlakkig letsel	5.000	28
Fractuur	4.200	23
Open wond	3.300	19
Trauma capitis/licht hersenletsel	2.100	12
Luxatie	400	2
Ernstig schedel-/hersenletsel	300	2
Orgaanletsel	300	2
Distorsie	200	1
Spier- of peesletsel	200	1
Overig/onbekend	1.700	10
Totaal	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

Tabel 9 Letsel door geweld in 2015; SEH-bezoeken naar letsel

	Aantal	%
Hoofd/hals/nek	8.200	46
Oppervlakkig letsel/kneuzing hoofd	2.200	13
Trauma capitis/licht hersenletsel	2.100	12
Open wond hoofd	1.800	10
Fractuur aangezicht/kaak	700	4
Fractuur neus	700	4
Ernstig schedel/hersenletsel	300	2
Letsel oogbol	200	<1
Romp/wervelkolom	1.900	10
Oppervlakkig letsel/kneuzing romp	600	3
Open wond romp	500	3
Fractuur thorax/rib	300	1
Schouder/arm/hand	4.900	28
<i>Hand/vingers</i>	<i>3.100</i>	<i>17</i>
Fractuur hand/vinger	1.700	9
Oppervlakkig letsel/kneuzing hand/vinger	700	4
Open wond hand/vinger	400	2
Luxatie hand/vinger	100	<1
Spier-/peesletsel hand/vinger	100	<1
<i>Bovenarm/elleboog/onderarm</i>	<i>800</i>	<i>5</i>
Oppervlakkig letsel/kneuzing arm	400	2
Open wond arm	200	1
<i>Schouder/sleutelbeen/ac-gewricht</i>	<i>500</i>	<i>3</i>
Luxatie schouder/ac-gewricht	200	1
Fractuur sleutelbeen/schouder	100	<1
<i>Pols</i>	<i>500</i>	<i>3</i>
Polsfractuur	200	1
Oppervlakkig letsel/kneuzing pols	200	1
Heup/been/voet	1.000	6
<i>Voet/tenen</i>	<i>200</i>	<i>1</i>
Oppervlakkig letsel/kneuzing voet/tenen	100	<1
<i>Heup/bovenbeen</i>	<i>200</i>	<i>1</i>
<i>Onderbeen</i>	<i>200</i>	<i>1</i>
Oppervlakkig letsel/kneuzing onderbeen	100	<1
<i>Enkel</i>	<i>200</i>	<i><1</i>
<i>Knie</i>	<i>200</i>	<i><1</i>
Overig	1.800	10
Totaal	17.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek

Tabel 10 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar leeftijd en geslacht¹

	Man			Vrouw			Totaal			Opname % ³
	Aantal		per 100.000 ²	Aantal		per 100.000 ²	Aantal		per 100.000 ²	
	Aantal	%		Aantal	%		Aantal	%		
0-14 jaar										
15-19 jaar	200	9	37				200	8	23	9
20-24 jaar	400	18	74				400	16	39	12
25-29 jaar	300	13	53				300	13	33	14
30-34 jaar	300	13	55				300	12	32	17
35-39 jaar	200	10	42	100	20	20	300	11	31	23
40-44 jaar	200	7	27				200	7	17	16
45-49 jaar	200	10	34				200	9	19	22
50-54 jaar	200	7	24				200	7	16	21
55-64 jaar	200	7	14				200	7	8	22
65 jaar en ouder	100	5	7				200	6	6	30
Man							2.200	81	26	17
Vrouw							500	19	6	11
Totaal	2.200	100	26	500	100	6	2.700	100	16	15

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2015-2016, Centraal Bureau voor de Statistiek

1 Lege betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Aantal per 100.000 inwoners van de betreffende leeftijd en/of geslacht

3 Aandeel van totaal SEH-bezoek

Tabel 11 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar geweldsmechanisme en geslacht¹

	Man		Vrouw		Totaal		
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Opname % ²
Lichaamskracht	1.200	55	400	75	1.600	58	12
Scherp wapen of voorwerp	500	24			600	23	35
Schot van [vuur]wapen	200	10			200	8	74
Stomp wapen of voorwerp	100	6			200	6	12
Overig/onbekend	100	5			100	4	12
Totaal	2.200	100	500	100	2.700	100	15

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Aandeel van totaal SEH-bezoek

Tabel 12 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar geweldsmechanisme en leeftijd¹

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Lichaamskracht		400	55	900	57	200	69	1.600	58	
Scherp wapen of voorwerp		200	28	400	23			600	23	
Schot van [vuur]wapen				100	9			200	8	
Stomp wapen of voorwerp				100	7			200	6	
Overig/onbekend								100	4	
Totaal		600	100	1.600	100	400	100	2.700	100	

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 13 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar relatie slachtoffer-dader en geslacht¹

	Man		Vrouw		Totaal		Opname % ²
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
<i>Bekende</i>	400	19	300	58	700	26	13
Partner			100	25	200	6	15
Buren / buurtgenoten	100	5			200	6	27
<i>Een onbekende</i>	300	14			400	14	12
<i>Overig/onbekend</i>	1.500	67	100	25	1.600	59	17
Totaal	2.200	100	500	100	2.700	100	15

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Aandeel van totaal SEH-bezoek

Tabel 14 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar relatie slachtoffer-dader en leeftijd¹

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Bekende</i>					400	26	200	44	700	26
Partner					100	9			200	6
Buren / buurtgenoten									200	6
<i>Een onbekende</i>			100	15	200	13			400	14
<i>Overig/onbekend</i>			500	70	1.000	61	100	38	1.600	59
Totaal			600	100	1.600	100	400	100	2.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 15 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar locatie van de geweldpleging en geslacht¹

	Man		Vrouw		Totaal		Opname % ²
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	
Straat, rijweg, trottoir	600	27			700	25	19
In en om woonhuis	300	12	200	47	500	19	19
<i>In woonhuis</i>	200	10	200	44	400	17	20
Horecagegelegenheden	300	12			300	11	16
Instelling waar personen verblijven					100	4	13
Overig/onbekend	1.000	46	100	25	1.100	42	13
Totaal	2.200	100	500	100	2.700	100	15

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

2 Aandeel van totaal SEH-bezoek

Tabel 16 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar locatie van de geweldpleging en leeftijd¹

	0-14 jaar		15-24 jaar		25-54 jaar		55 jaar en ouder		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Straat, rijweg, trottoir	200	28	400	25					700	25
In en om woonhuis			400	22					500	19
<i>In woonhuis</i>			300	20					400	17
Horecagegelegenheden			200	11					300	11
Instelling waar personen verblijven									100	4
Overig/onbekend	300	45	700	40	100	36	1.100	42	1.100	42
Totaal	600	100	1.600	100	400	100	2.700	100	2.700	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Lege cel betekent aantal te klein voor betrouwbare schatting

Tabel 17 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar type letsel

	Aantal	%	Opname % ¹
Open wond	700	25	20
Trauma capitis/licht hersenletsel	600	21	27
Fractuur	500	19	12
Orgaanletsel	300	9	90
Ernstig schedel-/hersenletsel	200	9	74
Oppervlakkig letsel	200	7	4
Overig/onbekend	300	10	11
Totaal	2.700	100	15

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Aandeel van totaal SEH-bezoek

Tabel 18 Letsel door geweld in 2015; Ziekenhuisopnamen na SEH-bezoek naar letsel

	Aantal	%	Opname % ¹
Hoofd/hals/nek	1.300	48	16
Trauma capitis/licht hersenletsel	600	21	27
Ernstig schedel/hersenletsel	200	9	74
Open wond hoofd	200	7	10
Fractuur aangezicht/kaak	200	6	23
Romp/wervelkolom	800	30	44
Open wond romp	300	12	72
Schouder/arm/hand	200	7	4
Heup/been/voet	200	6	17
Overig/onbekend	200	8	13
Totaal	2.700	100	15

Bron: Letsel Informatie Systeem 2015, VeiligheidNL

1 Aandeel van totaal SEH-bezoek

Overledenen

Tabel 19 Letsel door geweld in 2015; Overledenen naar leeftijd en geslacht

	Man			Vrouw			Totaal		
			Aantal			Aantal			Aantal
	Aantal	%	per 100.000 ¹	Aantal	%	per 100.000 ¹	Aantal	%	per 100.000 ¹
0-14 jaar	3	5	0,21	3	7	0,22	6	6	0,21
15-24 jaar	7	11	0,66	4	10	0,39	11	11	0,53
25-34 jaar	16	26	1,53	5	12	0,49	21	20	1,01
25-29 jaar	13	21	2,43	3	7	0,57	16	15	1,51
30-34 jaar	3	5	0,59	2	5	0,40	5	5	0,49
35-44 jaar	13	21	1,21	6	14	0,56	19	18	0,88
45-54 jaar	13	21	1,01	9	21	0,71	22	21	0,86
55-64 jaar	5	8	0,45	7	17	0,63	12	12	0,54
65 jaar en ouder	5	8	0,36	8	19	0,48	13	13	0,43
Totaal	62	100	0,74	42	100	0,49	104	100	0,61
		60			40			100	

Bron: Doodsoorzakenstatistiek, Centraal Bureau voor de Statistiek (microdata), Statline 4 april 2017:
http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=7052_95&D1=89&D2=a&D3=a&D4=l&HDR=G3,G1&STB=T,G2&VW=T

1 Aantal per 100.000 inwoners van de betreffende leeftijd en/of geslacht

Tabel 20 Letsel door geweld in 2015; Overledenen naar toedracht

	Aantal	%		Aantal	%
<u>Geweldsmechanisme</u>			<u>Relatie slachtoffer-dader</u>		
Vuurwapen	31	30	Partner/(ex)partner	25	24
Steek-/sniijwapen	29	28	Kennis/buur	16	15
Slagwapen	16	15	Overig/onbekend	63	61
Hangen of wurgen	13	13			
Lichamelijk geweld, mishandeling	11	11	Totaal	104	100
Overig/onbekend	4	4			
			<u>(Vermoedelijk) motief</u>		
Totaal	104	100	Ruzie (niet huiselijke omstandigheden)	20	19
			Criminelen onderling	17	16
<u>Pleeglocatie</u>			Huiselijke omstandigheden	13	13
Eigen woning/tuin/schuur	46	44	Overig/onbekend	54	52
Openbare weg	30	29			
Andere woning/tuin/schuur	13	13	Totaal	104	100
Overig/onbekend	15	14			
Totaal	104	100			

Bron: Doodsoorzakenstatistiek-Statistiek niet natuurlijke doden 2015, Centraal Bureau voor de Statistiek (microdata)

Tabel 21 Letsel door geweld in 2015; Overledenen naar geografische locatie

	Aantal	%	Aantal per 100.000 inwoners
Noord-Holland	25	24	0,90
Zuid-Holland	24	23	0,66
Noord-Brabant	22	21	0,88
Overig	33	32	0,41
Totaal	104	100	0,87

Bron: Doodsoorzakenstatistiek-Statistiek niet natuurlijke doden 2015, Centraal Bureau voor de Statistiek (microdata); Bevolkingsstatistiek 215-2016, Centraal Bureau voor de Statistiek

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is een onafhankelijk expertisecentrum met de missie om ongevallen te voorkomen door veilig gedrag te stimuleren. We helpen mensen hun veiligheid te vergroten in en om het huis, maar ook op straat, op school en op het werk. We monitoren en signaleren ongevallen en letsel en onderzoeken welke vorm van preventie effectief is. Voor de monitoring is het Letsel Informatie Systeem (LIS) de basis, een registratiesysteem bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen (SEH's) in Nederland, maar we rapporteren ook dodelijke ongevallen van het CBS en ziekenhuisopnamen door letsels via de LBZ.

We ontwikkelen effectieve gedragsinterventies die praktisch, oplossingsgericht en op maat zijn en voeren deze ook deels uit. Ten slotte delen wij onze kennis en kunde direct met onze doelgroepen of via professionals, samenwerkingspartners en ambassadeurs. We werken voor en met overheden, bedrijven, zorgverleners en particulieren.